

αρχαίος

αρχαίος, -αία, -αίο, επίθ. [<αρχ. ἀρχαῖος], αρχαίος· που είναι πάρα πολύ παλιός, ο απαρχαιωμένος: «αρχαίες ιδέες»·

- από *αρχαιοτάτων χρόνων*, **α.** προσδιορισμός γεγονότος που συνέβη πάρα πολύ παλιά: «γνωρίζομαστε από αρχαιοτάτων χρόνων || οι γιορτές αυτές γίνονται στο χωριό μας από αρχαιοτάτων χρόνων». **β.** (για μηχανήματα ή κατασκευές) που κατασκευάστηκε στο πολύ μακρινό παρελθόν και, κατ' επέκταση, που είναι πολύ παλιό ή σχεδόν άχρηστο: «έχει ένα αυτοκίνητο από αρχαιοτάτων χρόνων και κάθε λίγο και λιγάκι το πηγαίνει για επισκευή στο συνεργείο || έχει ένα ψυγείο από αρχαιοτάτων χρόνων και χρησιμοποιεί ακόμη πάγο». **γ.** (για πράγματα) που είναι πάρα πολύ παλιό και, κατ' επέκταση, που μπορεί να έχει και συλλεκτική αξία: «έχει έναν πίνακα από αρχαιοτάτων χρόνων και τον φυλάει σαν τα μάτια του». **δ.** (για ιδέες) που δεν είναι καθόλου μοντέρνες, που είναι απαρχαιωμένες: «αλλιώς σκέφτεται σήμερα η νεολαία κι αυτές οι αντιλήψεις που έχεις εσύ είναι από αρχαιοτάτων χρόνων». Συνών. *απ' τον καιρό που βγήκαν οι βεντούζες / απ' τον καιρό που βγήκαν οι λάσπες / απ' τον καιρό που η Ακρόπολη ήταν οικόπεδο / απ' τον καιρό της πυραμίδας του Χέοπος / απ' τον καιρό της Τουρκοκρατίας / απ' τον καιρό του Αδάμ / απ' τον καιρό του Νώε / απ' τον καιρό του Οθωνα / απ' τον καιρό του Φαραώ / απ' τον καιρό των πυραμίδων / από αμνημονεύτων χρόνων*·

- *γίνομαι αρχαίος* (ενν. από το κρύο), παγώνω, κοκαλώνω, αγαλματώνω (παίρνω δηλ. τη στάση που έχουν τα αγάλματα των αρχαίων): «τον περίμενα δυο ώρες μέσα στο κρύο κι έγινα αρχαίος». Συνών *γίνομαι άγαλμα / γίνομαι κασάτο / γίνομαι παγοκολόνα / γίνομαι παγωτό*·

- *στ' αρχαία μας!* αντί *στ' αρχίδια μας!* (βλ. λ.). Συνήθως λέγεται, όταν υπάρχουν γυναίκες στην παρέα·

- *το αρχαιότερο επάγγελμα*, η πορνεία: «η γυναίκα εξασκεί το αρχαιότερο επάγγελμα του κόσμου».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας